

KN2024/02514

Suomalais-ruotsalaisen rajajokikomission lausunto raportista Tuulivoima merellä - siirtyminen huutokauppajärjestelmään

Ilmasto- ja elinkeinoministeriö tarjoaa Suomalais-ruotsalaiselle rajajokikomissiolle mahdollisuuden esittää kommentteja raportista Tuulivoima merellä - siirtyminen huutokauppajärjestelmään. Rajajokikomissio kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Komissio on viime vuosina seurannut merituulivoiman kehitystä ja suunnitelmia Ruotsin ja Suomen lisäksi myös muissa Itämeren maissa. Syy komission kiinnostukseen tuulivoimaa kohtaan laajemmalla Itämeren alueella, vaikka se ei kuulu Ruotsin ja Suomen välisen rajajokisopimuksen (Prop. 2009/10:212) maantieteellisen soveltamisalan piiriin, on se, että komissio tuntee vastuuta vaelluskalakannoista. Tässä yhteydessä komissio haluaa myös korostaa Yhdistyneiden Kansakuntien merioikeusyleissopimusta ja sen 66 artiklan mukaista vastuuta anadromisista kalakannoista: *Valtioiden, joissa anadromiset kannat lisääntyvät, on katsottava olevan niistä lähimmin kiinnostuneita, ja niillä on niistä päävastuu.*

Rajajokisopimuksen (91/2010) tarkoituksessa mainitaan, että kalakantojen suojeluun ja kestäväan käyttöön on kiinnitettävä erityistä huomiota (Artikla 2. mom. 2. d.). Tornionjoen lohi on hyvä esimerkki vaelluskalalajista, joka hyödyntää laajaa aluetta vaeltaessaan eteläiselle Itämerelle ja jopa Tanskan vesille. Tässä yhteydessä on myös syytä huomata, että Tornionjoen lohi on Ruotsissa Natura 2000 -laji.

Komissio haluaa korostaa, että merituulivoiman vaikutuksista vaelluskaloihin ei ole vielä riittävästi tietoa ja kokemusta, erityisesti Pohjanlahden ja Perämeren luonnonolosuhteissa. Tietämys esimerkiksi lohen vaelluskäyttäytymisestä on melko rajallista, koska se perustuu pääasiassa saalistietoihin, eli tiedämme, missä lohet uivat sen perusteella, mistä ne pyydetään kalastuksen yhteydessä. Toisaalta ei ole tietoa siitä, missä lohet eivät vaella ja mitä muita reittejä ne käyttävät (joita ei tiedetä, jos siellä ei kalasteta). Komissio korostaa myös, että tietoa lohen smolttien vaelluksista joesta puuttuu.

Koska laajalle alueelle Perämereltä eteläiselle Itämerelle on suunniteltu paljon tuulivoimaa, on suuri haaste arvioida kumulatiivisia vaikutuksia vaelluskalalajeihin, jotka voivat elinkaarensa aikana vaeltaa useiden suunniteltujen tuulipuistojen läpi tai ohi.

Tässä lausunnossa komissio ei ota kantaa merituulivoiman huutokauppajärjestelmää koskevan ehdotuksen yksityiskohtiin. Komissio haluaa kuitenkin korostaa, että tarvitaan edelleen yksityiskohtaisempaa tietoa vaellusreiteistä sekä tietoa tuulivoiman vaikutuksista vaelluskalakantoihin, jotta kumulatiivisia vaikutuksia voidaan arvioida asianmukaisesti laajemmasta Itämeri- ja ekosysteeminäkökulmasta.

Lausunnon on valmisteellut komission vesi- ja ympäristöinsinööri Simja Lempinen. Komissio on hyväksynyt lausunnon sähköpostimenetelmällä 31 maaliskuuta 2025 ja lausunto on tallennettu ACTA diaarihallintajärjestelmään.

Suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio